

■ SIMPOZION TEODOR MAZILU

■ ACEȘTI NEBUNI FĂȚARNICI

„Respectul pentru piine și stele” și-l mărturisea Teodor Mazilu într-un reportaj de scriitor, realizat pentru Televiziunea română în comuna Redea de lângă Caracal, comună în care-și petrecuse copilăria. Nostalgia calmă și lucidă a evocării însoțea și lumina imaginile oamenilor și ale locurilor, atent și curios, scriitorul comenta gesturile și privirile surprinse de aparatul de filmat — străin și familiar în același timp. Mazilu încerca să fie cât mai exact în formularea reacțiilor sale.

Prezentat în deschiderea Simpozionului dedicat lui Teodor Mazilu la I.A.T.C., simpozion organizat de catedrele de Estetică și de Istoria și teoria teatrului și filmului și de biroul Secției de critică de teatru a A.T.M., acest film n-a avut doar rolul unei plăse introduceri omagiale, ci și pe acela de a face auzit un „sunet al adevărului” — adevărul unei personalități a cărei operă atrage, provoacă, înțreabă, neliniștește, determină adeziuni pătimașe sau idiosincrasii persistente.

Organizarea acestei manifestări a demonstrat capacitatea școlii de a defini climatul intelectual al creației, de a integra spectacolele prezentate în contextul dezbaterilor care însoțesc realizările majore ale teatrului românesc contemporan.

Simpozionul, condus cu amabilă autoritate de prof. univ. Ion Toboșaru, a înmă-nuncheat, desigur, exegeze critice, măsuri — la douăzeci de ani de la debutul în dramaturgie și la doi ani de la moartea scriitorului — drumul pe care opera l-a parcurs în conștiința publicului, a criticii, a creatorilor de teatru și film: profesorul universitar Virgil Brădățeanu a vorbit despre „instalarea în clasic” a pieselor lui Mazilu; intervenția criticului Valentin Silvestru a descris „Sindromul mazilian al proștilor sub clar de lună, nebunilor fățarnici, aventurierilor somnoroși, tandri și adjecți”; criticul Victor Parhon a combătut viziunile trunchiate asupra operei, vorbind despre creatorul unei lumi coerente, despre „teatrul lui Mazilu ca sistem planetar”; lectorul universitar Elisabeta Munteanu a analizat vocația satirică și procedeele comice

din teatrul lui Mazilu. Dar interesul simpozionului a sporit și datorită expunerii unor fragmente din încă neștiute și nescrise memorii. Scriitorii Dumitru Solomon și Radu Cosașu, regizorul de film Mircea Mureșan au adus contribuții la autobiografia unei generații de creatori pentru care opera și împlinirile operei lui Teodor Mazilu rămân un reper fundamental. Și, nu în cele din urmă, contribuțiile studențești (Simona Măicănescu, Nicolae Caranfil, spectacolul-lectură dat de studenții anului III) au dovedit că simțirea proaspătă a „celor care vin” oferă perspectiva unor alte sinteze artistice posibile, unor alte deschideri ale operei.

În cuvîntul de deschidere, rectorul I.A.T.C., profesorul universitar Octavian Cotescu, spunea că, în intenția organizatorilor, acest simpozion ține locul unei (imposibile) întâlniri cu autorul piesei pe care studenții anului IV urmau s-o prezinte în aceeași seară, **Acești nebuni fățarnici**. Sub auspiciile actorului, **ale profesorului**, ale prietenului, **întîlnirea s-a produs...**

Spectacolul începe prin descrierea „nebuniei”. O descriere sistematică și rece, în care personajele își etalează cu un fanatism încrîncenat și lugubru pretențiile și durerile „Eu vreau și nebunia iubirii și confort ultramodern”; „Nu fi proastă, Camelia, mi-am spus în clipele mele de meditație — ador absolutul! Și așa am transformat un dar al naturii într-o metodă”; „Dacă sint condamnată am să cred în om. Am să văd în fiecare individ ceva frumos. Am să cred în orice om fără nici un scrupul”.

Scenă din „Acești nebuni fățarnici” de Teodor Mazilu (clasa prof. Octavian Cotescu)

Zbaterile lui Iordache, ale Cameliei și ale Silviei pentru obținerea certitudinilor care să le asigure normalitatea, integrarea, adaptarea au parcă un caracter etern, ele se repetă mereu, într-o permanentă confuzie a sentimentelor, a gândirii, a trăirii. Regia (profesor universitar Octavian Cotescu, asistent de regie — profesor asociat Costin Marinescu) refuză din start sprijinul „feliei de viață”, ca suport al mișcării interioare a personajelor. Întîmplările, gesturile, accidentele s-au petrecut cîndva în Piața Rosetti sau la Poiana Țapului, acum n-au rămas decît cuvintele: substantivele — adevăr, lașitate, vesnicie, patimă, ideal, tandrețe, dispreț, ordine, ticăloșie, frumusețe, natură, umilință; substantive însoțite de adjectivele corespunzătoare și legate cu uimitor de puține verbe. Cu acest bagaj se construiește conflictul, pe această fragilă temelie se înnoadă temeinice alianțe și se acumulează persistente animozități. Cuvintele, care înseamnă mereu altceva și care nu mai folosesc decît la etalarea fățărniciei, provoacă și determină nebunia.

„A da viață” unor personaje cărora tocmai viața le lipsește — aceasta a fost sarcina deosebit de dificilă cu care s-au confruntat studenții-actori. Le-a fost solicitată deci nu doar puterea de a caracteriza, de a sintetiza ceea ce există, de a reacționa, ci și aptitudinea de a face credibil non-existentul. Comicul se obține printr-un joc subtil al alternanței dintre implicare și detașare; cu un gest sau cu o intonație, interpretul se distanțează din interior de personaj, și, în acest moment, curgerea timpului se accelerează sau se încetinește, descoperind teritoriul necunoscut sau luminind altfel locul comun. Există multe asemenea momente în spectacol, nu aș aminti aici decît cel al ascultării muzicii (proștii fascinați de capodopere), moment de intensă teatralitate și dureros adevăr omenesc.

Această lumină rece, care străpunge toate straturile abjecției, nu este egal de

puternică pe tot parcursul reprezentației. Aparițiile și acțiunile răului „în stare pură” (Adam, Sublimul în caz de forță majoră) sînt rezolvate doar parțial; înțelegem cît de mult seamănă nebunii corupți cu cei onești, dar nu și prin ce se deosebesc. Aventura cu absolutul își pierde caracterul de demonstrație prin reducerea la absurd, pentru ca finalul spectacolului să regăsească dimensiunea dialogului cu realitatea.

În decorul care reprezintă un convențional spațiu al trecerii (Diana Cupșa Popescu), Simona Măcănescu (Camelia) găsește poate tonurile cele mai exacte pentru a defini absența fondului principal de sentimente, fond în lipsa căruia, cu efort, se construiește clișeu femeii fatale, zburcimate de patimi. Adriana Stănculescu (Silvia) compune complementar parodia unei vieți domestice alcătuite din funciară vulgaritate și mimetică desperare. Între ele și cu ele își trăiește Nicolae Petre (Iordache) somnoroasa aventură spre ideal, construind cu migală autoritatea sumbră a nimicului, farmecul dubios al unei vitalități care macină în gol. Cristian Șofran (Dobrișor) prezintă corect datele personajului, fără să reușească întotdeauna să se integreze în sistemul de simetrie al spectacolului. Radu Amzulescu (Sublimul în caz de forță majoră) expune cu aplomb momentul „demascării” personajului, dar, în lupta cu cel de-al doilea incoruptibil (fosta Lichea întîrziată — Florentin Dușe), ambilor parteneri le lipsește ambiguitatea necesară. Studentul în anul II Stelian Nistor plimbă discret prin scenă zăpăceala profund interesată și întotdeauna producătoare de avantaje a Bărbatului cu capu-n nori.

Catedra de actorie ne-a oferit în deschiderea stagiunii nu doar un spectacol-examen, ci un spectacol-școală, o lecție de metodică pentru un anume mod de a sesiza și a transmite specificul concepției și stilului unui text literar prin mijloacele specifice artei actorului.

Magdalena BOIANGIU

NOTE

O mare distribuție

Am revăzut, deunăzi, la televizor, o peliculă din anii eroici ai noii noastre cinematografii — *Bulevardul „Fluieră-Vin”* (1950). În regia lui Jean Mihail, pe un scenariu de Aurel

Baranga, s-a derulat, în câteva zeci de minute, o șarjă la adresa alegerilor de altădată. Filmul, cu stîngăcii tehnice și scenaristice inerente, reunește o distribuție de „mari”: G. Timică, V. Maximilian, Jules Cazaban, Al. Ghibericon, V. Tomazian, Al. Giurgaru, Cella Dima, Radu Beligan.

Crochiul lui G. Timică a fost extraordinar: un ramolit politician de pro-

vincie, moțîind la intruniri și aplaudind fără să înțeleagă. Morga timpă a unui demnitar local a jucat-o V. Maximilian, făcîndu-ne să înțelegem ceva din meșteșugul operetistic pe care el, nenea Max, l-a desăvîrșit. Dar Cazaban, dar Ghibericon, dar Tomazian? Umbre venerate, dăruindu-ne emoții de artă cu exemplaritatea actorilor nepereche.

I. N.